

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lipca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 12.07.2018 r. odmówił Z. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8 poz. 43 ze zm.) z uwagi na to, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 25-letniego stażu pracy.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca wykazał łącznie 24 lata 11 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych przy tym staż pracy w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze wyniósł 20 lat 1 miesiąc i 20 dni

Do stażu pracy nie zaliczono wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym babci od 26.04.1974 do 24.10.1975 r. z uwagi na fakt, iż wnioskodawca nie był zameldowany pod adresem gospodarstwa rolnego nadto we wniosku o kapitał początkowy z 13.11. 2002 wnioskodawca podał, że w tym czasie nie wykonywał pracy.

/ decyzja k. 13 akt ZUS/

W dniu 3 września 2018 r. odwołanie od powyższej wniosł wnioskodawca przy wsparciu profesjonalnego pełnomocnika. Odwołujący zaskarżył przedmiotową decyzję w całości zarzucając jej:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym obliczeniu okresu składkowego i nie składkowego, który u skarżącego wynosi w istocie ponad 25 lat, podczas gdy w zaskarżonej decyzji wyliczony jest okres 24 lat 11 miesięcy i 20 dni wynikający z niesłusznego niezaliczenia odwołującemu się do okresów składkowych i nieskładkowych czasu wykonywania przez niego pracy w gospodarstwie rolnym i domowym u S. K. (1) będącej babką ojczyzną odwołującego się w okresie od dnia 26 kwietnia 1974 roku do dnia 24 października 1975 roku z uwagi na dowolne uznanie przez organ rentowy, iż ten okres wykonywania pracy przez mojego Mocodawcę nie został udowodniony,
- błędne i niepełne uzasadnienie zaskarżonej decyzji polegające na całkowitym niewskazaniu sposobu wyliczenia przez organ okresu składkowego i nieskładkowego skarżącego, ograniczającego się do wskazania sumarycznego wymiaru stażu pracy bez jednoznacznego wskazania czemu załączone do akt sprawy oświadczenia złożone przez świadków, a dotyczące wykonywania przez odwołującego się pracy w gospodarstwie rolnym, organ uznał za niewiarygodne i odmówił im mocy dowodowej.

Biorąc powyższe pod uwagę odwołujący wniosł o zmianę przedmiotowej decyzji i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, poprzez przyjęcie, iż odwołujący się nabył prawo do emerytury, gdyż spełnił łącznie wszystkie przesłanki do nabycia tego prawa przewidziane w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r, poz. 748 ze zm.) w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 roku Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), względnie o uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi ją wydającemu, nadto o zasądzenie od ZUS na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa adwokackiego odwołującego się.

/ odwołanie k. 3-9/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosząc o jego oddalenie podtrzymał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji podkreślając iż do akt sprawy nie zostało złożone zaświadczenie o fakcie zamieszkania wnioskodawcy pod jednym adresem z babcią S. K. (1) bądź o zamieszkiwaniu w bliskim sąsiedztwie z gospodarstwem rolnym babci. Dodatkowo odnośnie spornego okresu pracy w gospodarstwie rolnym organ rentowy wskazał, że we

wniosku o kapitał początkowy, tj. do kwestionariusza dotyczącego okresów składkowych i nieskładkowych - jako pierwszą pracę - wnioskodawca wskazał zatrudnienie od 1.09.1973 r. do 20.06.1975 r. w (...) Zakładach (...) w P., natomiast nie wzmiankował nawet o pracy w gospodarstwie rolnym. Świadectwo pracy z 13.09.2002 r. wskazuje na zatrudnienie wnioskodawcy w wymienionym powyżej okresie w pełnym wymiarze czasu pracy - uczeń szkoły przyzakładowej - okres ten został uwzględniony w ogólnym stażu pracy, jakom okres składkowy. W większym wymiarze udowodniany okres pracy w gospodarstwie rolnym pokrywa się z uwzględnionym okresem ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w P.Z.P.B. (...). Zgodnie zaś z art.11 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy.

/odpowiedź na odwołanie k 16-17v./

Na rozprawie w dniu 10 czerwca 2019 r. poprzedzającej wydanie wyroku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

/stanowisko procesowe stron e –protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. 00:03:20 -00:03:32/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. urodził się w dniu (...) Wnioskodawca w dniu (...) ukończył 16 rok życia.

/bezsporne/.

Babką wnioskodawcy od strony ojca była S. K. (1)

/ odpis zupełny aktu małżeństwa rodziców wnioskodawcy k. 5 akt ZUS/

Jak wynika z zaświadczenia Starosty Ł. z dnia 21 maja 2018 r. od założenia ewidencji gruntów obrębów ewidencyjnych (...) - (...) R. tj. od 1967 r. w jednostce rejestrowej numer 31 działki o numerze (...). 198, 251, 330 o łącznej powierzchni 1,78 ha wpisano, jako właściciela S. K. (1) córkę A. na podstawie tu notarialnego (...).

W 1974 roku w jednostce rejestrowej numer 28 obrębów ewidencyjnych (...) _ (...) R. na podstawie aktu własności ziemi numer (...)74 roku wpisano W. K. syna W. oraz K. K. syna W., jako współwłaścicieli działek (...) o łącznej powierzchni 6,35 ha.

/ zaświadczenie k. 8/

Ubezpieczony w spornym okresie do 20.06.1975 r. pozostawał uczniem (...) Szkoły Zawodowej w P., do której wówczas dojeżdżał motorowerem lub autobusem

/oświadczenie wnioskodawcy k. 6 akt ZUS zeznania wnioskodawcy 00:57:32 -00:58:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:32-00:33:48 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r./

W okresie od 1.09.1973 r. do 20.06.1975 r. jako uczeń szkoły przyzakładowej wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...)

/ świadectwo pracy k. 3 akt kapitałowych ZUS/

Wskazany okres zatrudnienia został uwzględniony wnioskodawcy jako składkowy w okresie ubezpieczenia przy ustalaniu prawa do świadczeń.

/bezsporne, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego k. 10 akt kapitałowych ZUS/

Wnioskodawca w okresie od 31 grudnia 1960 r. do 26 listopada 1979 był zameldowany na pobyt stały w Ł. (dawniej Ł. – K.) przy ul. (...).

/ zaświadczenie k. 7 akt ZUS/

W spornym okresie od dnia 26 kwietnia 1974 roku do dnia 24 października 1975 roku wnioskodawca mieszkał w K. dojeżdżał do szkoły w P. ok. 12 km i miał praktyczne zajęcia w P., po szkole ok. 13-14 wracał do domu a następnie motorowerem ok. 22 km jeździł do gospodarstwa babci średnio 3-4 dni w tygodniu. Nadto zostawał u Babci w soboty, mieszkał u niej przez całe wakacje i po ukończeniu nauki w 1975 r.

/zeznania wnioskodawcy 00:57:32 -00:58:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:32-00:33:48 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. zeznania świadka Z. Z. 00:34:48 -00:44:59 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r., zeznania świadka J. B. 00:44:59 -00:57:09 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. /

Wnioskodawca w spornym okresie pracował w gospodarstwie rolnym babci. Pasł krowy – pastwiska były oddalone o 2 km od gospodarstwa, oporządził zwierzęta krowy konie kury kaczkę, świnię. Rano krowy odprowadzała babcia. Wystawiał mleko na drogę. W lipcu i sierpniu cały czas pracował przy żniwach nawet do 12 godzin na dobę. Ręcznie wiązał snopki, grabił siano. Uprawiano zborze: żyto, pszenicę oraz ziemniaki.

/zeznania wnioskodawcy 00:57:32 -00:58:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:32-00:33:48 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. zeznania świadka Z. Z. 00:34:48 -00:44:59 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. zeznania świadka J. B. 00:44:59 -00:57:09 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. /

Babci wnioskodawcy w pracy pomagali ale tylko doraźnie także inni członkowie rodziny, jej dzieci w tym ojciec wnioskodawcy, który na co dzień pracował w P., dzieci rodzeństwa matki wnioskodawcy, kuzyn wnioskodawcy P. S. i 2-3 osoby z sąsiedztwa w okresie żniw. K. K. syn S. K. (1) współwłaściciel gospodarstwa prowadzący z nią gospodarstwo domowe odbywał wówczas karę pozbawienia wolności zaś drugi ze współwłaścicieli kolejny syn W. K. mieszkał w K.. Pozostałe dzieci S. K. (2) wyprowadziły się z gospodarstwa.

/zeznania wnioskodawcy 00:57:32 -00:58:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:32-00:33:48 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r., zeznania świadka Z. Z. 00:34:48 -00:44:59 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r., zeznania świadka J. B. 00:44:59 -00:57:09 protokół z rozprawy z dnia 10 czerwca 2019 r. /

W okresie od 27 października 1975 r. do 17 października 1978 wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/ książeczka wojskowa k4-4b w aktach kapitałowych ZUS/.

Wnioskodawca nie jest członkiem OFE

/ bezsporne /

Organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1.01.1999 r. 24 lata 11 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 20 lat 1 miesiąc i 20 dni stażu w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze.

/ decyzja k. 13 akt ZUS/

W dniu 12.07.2018 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek k. 1 – 6 akt ZUS/

Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał następującej oceny materiału dowodowego i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei w myśl z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn) oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przywołane przepisy dotychczasowe to Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.). W myśl § 2 tego Rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 Rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W § 3 ustawodawca wskazał, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Z kolei § 4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z akt sprawy ubezpieczony przed organem rentowym wykazał 20 lat 1 miesiąc i 20 dni stażu w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze i 24 lata 11 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w niniejszym postępowaniu domagał się zaliczenia jako okresu uzupełniającego, okresu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym babci od ukończenia 16 roku życia tj. od 26 kwietnia 1974 roku do dnia 24 października 1975 roku

W kwestii zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym zastosowanie ma art. 10 ustawy emerytalnej.

Na mocy wskazanego przepisu przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jako okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Należy podkreślić, iż Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i w sprawie każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził dowód z przesłuchania świadków i wnioskodawcy, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jego żądania w tym zakresie.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, w sposób nie budzący wątpliwości, że wnioskodawca w okresie od 21.06.1975 r. kiedy to przestał być uczniem zasadniczej szkoły zawodowej w P. oraz pracownikiem (...) Zakładach (...) do 24 października 1975 r. wykonywał prace w gospodarstwie rolnym należącym do babci S. K. (1).

W pierwszej kolejności należy zdefiniować pojęcie gospodarstwa rolnego. W tym zakresie, w ocenie Sądu Okręgowego, należy się posilkować definicjami ustalonymi w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 roku, poz. 277 j.t. z póź. zm.). Zgodnie z dyspozycją art. 6 pkt 4 wskazanej Ustawy ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym - rozumie się przez to każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej.

Stosownie do treści art. 6 pkt 3 Ustawy przez działalność rolniczą rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Wnioskodawca udowodnił w toku niniejszego postępowania, że jego babcia prowadziła gospodarstwo rolne. W gospodarstwie hodowane były zwierzęta, krowy konie kury kaczki, świnie zajmowano się również uprawą roli sadzono zboża, żyto, pszenicę oraz ziemniaki.

Cytowany przepis nie określa rozmiaru świadczonej pracy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2000 r. sygn. akt II UKN 155/00 (OSNP 2002/16/394).

Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego, za wykonywanie określonych czynności w gospodarstwie rolnym można uznać okresy pracy w tym gospodarstwie, w których czynności były wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie. Przy czym w orzeczeniach Sądu Najwyższego kładzie się nacisk na stałość wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, co nie musi jeszcze oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość (dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi, co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 19 grudnia 2000 r. (II UKN 155/00; OSNP 2002/16/394, OSNP-wkł. 2001/9/6) Sąd Najwyższy podkreślił, iż treść przepisu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach nie odbiega zasadniczo od poprzedniego unormowania, czyli jest kontynuacją regulacji art. 5 ustawy o rewaloryzacji, z odpowiednikiem w art. 20 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W związku z powyższym Sąd Najwyższy uznał, że w zakresie charakteru pracy w gospodarstwie rolnym uwzględnianej w stażu ubezpieczenia pracowniczego chodzi o wymagania stawiane okresom składkowym lub okresom, w których nie istniał obowiązek

opłacania składek (por. art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach), uwzględnianych ramach systemu pracowniczego ubezpieczenia społecznego.

W rozważaniach Sąd Najwyższy podkreślił odrębności systemów ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) i ubezpieczenia społecznego rolników, które zostały oparte na odmiennych zasadach podlegania ubezpieczeniu, finansowania i udzielania świadczeń. W związku z tym Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy zawarte w tych ustawach, normujące możliwość wzajemnego uwzględniania okresów ubezpieczenia, należy uznać za przepisy szczególne (co ujawnia się w art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w art. 10 ust. 3 oraz art. 56 ustawy o emeryturach i rentach), które wymagają ścisłego interpretowania. Prostą wobec tego konsekwencją jest przyjęcie, że okres pracy w gospodarstwie rolnym według ustawy o emeryturach i rentach, mimo że nie jest okresem pracy sensu stricto, a przez podkreślenie, że chodzi o pracę po 16 roku życia, nawiązuje do okresu pracy w gospodarstwie rolnym, wykonywanej przez domowników rolnika, czyli osoby mu bliskie, nie może być natomiast uważany za przewidziany w art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników okres ubezpieczenia społecznego domownika. Zwłaszcza, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 stycznia 1983 r. nie były okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu i nie była za nie opłacana składka na ubezpieczenie (od dnia 1 stycznia 1983 r. w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych wprowadzone zostało ubezpieczenie społeczne domowników rolnika, czyli osób bliskich rolnikowi, pracujących w jego gospodarstwie i dla których praca ta stanowiła główne źródło utrzymania).

Poza tym przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach nie jest wyraźnie adresowany do osób objętych ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym (domowników) ani do osób zatrudnionych w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę (pracowników), a reguluje kwestie stażu emerytalnego wymaganego od innych ubezpieczonych niż rolnicy, w którym okres pracy w gospodarstwie rolnym jest okresem zaliczanym wprost, niezależnie od uregulowań z ustawy o ubezpieczeniu społecznym, i traktowanym jak okres składkowy (por. art. 10 ust. 1 ustawy). A zatem, zdaniem Sądu Najwyższego implikuje to stwierdzenie niedopuszczalności stosowania (przez analogię) wobec osoby, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, kryteriów objęcia ubezpieczeniem domowników rolnika na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W szczególności chodzi o warunek pozostawania we wspólnocie gospodarczej z rolnikiem i stałości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Żadnego znaczenia dla uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym nie ma zamieszkiwanie w gospodarstwie rolnym ani wykonywanie pracy stałe czy tylko sezonowe, np. w czasie wakacji.

Sąd Najwyższy, wskazał również, że na gruncie systemu ubezpieczenia społecznego obowiązującego od dnia 1 stycznia 1999 r., pracy w gospodarstwie rolnym, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, stawiany jest warunek, aby praca wykonywana była w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

Skoro bowiem przepis stanowi, że te okresy pracy należy traktować jak okresy składkowe, sformułowanie to oznacza nie tylko uwzględnienie takiego okresu przy ustalaniu prawa i wysokości świadczenia emerytalno-rentowego, lecz również uwzględnienie ich jedynie wówczas, gdy spełnione są rygory wymagane dla okresów składkowych. Taki rygor jest ustanowiony w przepisie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach, zezwalający na uznanie za okresy składkowe okresów przypadających przed dniem wejścia tej ustawy w życie, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego, w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy).

Powyższe wynika również wprost z licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, przyjmowano wymiar czasu pracy przekraczający 4 godziny dziennie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1997 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada

1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany).

W konsekwencji należy przyjąć, że jeżeli praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczona była przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, to przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się ten okres także, gdy przypadał w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy o emeryturach i rentach). Czyli choćby praca ta stanowiła tylko udział (pomoc) w wykonywaniu typowych obowiązków domowych zwyczajowo wymaganych od dziecka będącego członkiem rolniczej wspólnoty rodzinnej należy uznać, że spełniała kryteria wystarczające do uwzględnienia jej okresu w pracowniczym stażu emerytalnym. (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 grudnia 2012 roku III AUa 1423/12, LEX nr 1239960; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 września 2012 roku III AUa 696/12, LEX nr 1220546; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 sierpnia 2006 roku III AUa 397/06, LEX nr 253467).

Przy tym zameldowanie w gospodarstwie rolnym nie jest warunkiem koniecznym do zaliczenia okresu pracy gospodarstwie do stażu pracy niezbędnego do uzyskania świadczeń emerytalnych /III AUa 2222/13 - wyrok SA Kraków z dnia 04-06-2014/. Ponadto praca nie musi być wykonywana w gospodarstwie rolnym rodziców osoby ubiegającej się o emeryturę ale także u innych członków jej rodziny (por wyrok SA w Katowicach z dnia 20 czerwca 2002 III AUA 1348/02

W przedmiotowej sprawie skarżący wykazał, iż zaraz po zakończeniu nauki w szkole zasadniczej z uwagi na konieczność pomocy babci w gospodarstwie rolnym, choć nie był u niej zameldowany, stale z nią zamieszkiwał i pracował w jej gospodarstwie w wymiarze minimum 4 godziny dziennie. Pracował w polu przy żniwach wiązał snopki grabił siano. Dokonywał obrządku zwierząt pasł krowy.

Mając na uwadze charakter pracy w gospodarstwie rolnym, wiążący się z koniecznością wykonywania zadań przez 7 dni w tygodniu, od wczesnych godzin rannych aż do zmierzchu, należy uznać za wiarygodne zeznania świadków, oraz wyjaśnienia samego wnioskodawcy co do wymiaru czasu jego pracy we wskazanym okresie . Jest to całkowicie logiczne przy uwzględnieniu zakresu obowiązków skarżącego jak i faktu, iż nie kontynuował nauki. Znamiennym jest również iż inni członkowie rodziny i sąsiedzi pomagali S. K. (1) jedynie doraźnie. Tym samym spełnienie przesłanek z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej za okres od od 21.06.1975 r. do 24 października 1975 r. nie może być kwestionowane.

Wnioskodawca domagał się również zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym babci od 26 kwietnia 1974 do 20 czerwca 1975 r. kiedy to pobierał naukę w (...) Szkole Zawodowej w P. i równocześnie świadczył pracę jako uczeń w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...), na co wskazuje wprost treść załączonego do akt sprawy świadectwa pracy.

Mając to na uwadze podnieść należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem do stażu emerytalnego uwzględnia się jak okresy składkowe (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) nie okresy jakiegokolwiek pracy rolniczej, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie, w którym osoba zainteresowana (domownik) zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania w nim prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. Nauka w szkole, w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania (miejsce położenia gospodarstwa rolnego gdzie praca miała być wykonywana), odbywana w systemie dziennym uniemożliwia - co do zasady - możliwość podjęcia stałej pracy w gospodarstwie rolnym w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie tej pracy do okresu zatrudnienia. /II UK 243/17 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 22-03-2018 III AUa 381/17 - wyrok SA Białystok z dnia 15-01-2018/.

Wnioskodawca we wskazanym okresie pobierał naukę w systemie dziennym nadto świadczył prace w pełnym wymiarze czasu pracy w P. zaś zamieszkiwał w Ł. K. dojeżdżając do gospodarstwa rolnego babci położonego we wsi R.. W ocenie Sądu już ta okoliczność sprawia, iż wykonywana wówczas przez wnioskodawcę praca w gospodarstwie rolnym nie mogła być kwalifikowana jako stała praca o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie. Wnioskodawca musiał się uczyć pracować w pełnym wymiarze i dojeżdżać do szkoły, domu (12 km

w jedną stronę) i gospodarstwa babci (22 km od miejsca zamieszkania) tym samym nie mógł stale systematycznie poświęcać na prace w gospodarstwie babci minimum 4 godzin dziennie.

Ponadto nawet gdyby nie zgodzić się z tym stwierdzeniem i zakwalifikować prace ubezpieczonego jako stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej odwołanie w tym zakresie i tak nie mogłoby zostać uwzględnione .

Zauważyć należy, iż jak słusznie podniósł organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie zgodnie z art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, że jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, (okresy składkowe nieskładkowe i okresy zrównane z składkowymi) zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy okres ewentualnej pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym babci w okresie od 26 kwietnia 1974 do 20 czerwca 1975 r. co bezsporne zbiegł się z okresem jego zatrudnienia w (...) Zakładach (...) od 1.09.1973 r. do 20.06.1975 r. Wskazany okres zatrudnienia organ rentowy zaliczył wnioskodawcy jako składkowy w okresie ubezpieczenia przy ustalaniu prawa do świadczeń. Tym samym brak było podstaw do wliczenia do okresu ubezpieczenia ewentualnych okresów zrównanych z okresami składkowymi przypadających w tym samym czasie.

Niemniej jednak należy podkreślić, że już samo zaliczenie okresu od 21 czerwca 1975 do 24 października 1975 – 4 miesiące i 15 dni jest wystarczające do uzupełnienia wymaganego 25 letniego stażu pracy, skoro przed organem rentowym wnioskodawca wykazał jako bezsporny ogólny staż pracy w wymiarze 24 lat 11 miesięcy i 10 dni.

Wnioskodawca spełnia zatem wszystkie wymagane przepisami prawa przesłanki, zarówno w zakresie ogólnego stażu pracy, stażu pracy w szczególnych warunkach, braku bycia członkiem OFE, jak i wieku, który osiągnął w dniu 26 kwietnia 2018 r.

W myśl art. 100 ust. 1. ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Na mocy art. 129 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2018 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Stosownie do wyniku postępowania na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pełnomocnika strony odwołującej się. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił w oparciu o § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.).

J.L.